

Pähkinäkuoressa

Eyüp Yilmaz

22.12.2020

Kaupan ala murroksessa – katsaus kaupan alalla Helsingissä vuosina 2010–2018 tapahtuneeseen kehitykseen

Tutkimuksen tarkoitus

Kaupan ala on perinteisesti ollut Suomelle ja Suomen taloudelle tärkeä toimiala niin yritystoiminnan kuin työpaikkojenkin osalta. Kaupan alaa on kohdannut 2010-luvulla lukuisat muutokset. Digitalisaatio on muovannut toimialarakennetta valtavasti tuoden uusia toimintatapoja. Yhtäältä kuluttajien käyttäytymisessä ja totumuksissa tapahtunut muutos on pakottanut alan yrityksiä sopeutumaan. Kaikki nämä ja monet muut trendit ovat muokanneet niin kaupan toimialaa kuin toimintaympäristöäkin peruuttamattomalla tavalla.

Kaupan alan yritysten ja toimipaikkojen kehitys Helsingissä vuosina 2010–2018 -julkaisun tavoitteena on tarkastella Helsingissä ja Suomessa tapahtunutta kaupan alan kehitystä erityisesti yritysten näkökulmasta sekä analysoida viimeisimpien tilastojen valossa kaupan alan merkitystä Helsingin elinkeinoelämälle. Julkaisu tarkastelee Helsingissä ja Suomessa tapahtunutta kehitystä erityisesti yritysten lukumäärän, henkilöstömäärän, liikevaihdon sekä toimipaikkojen lukumäärän pohjalta.

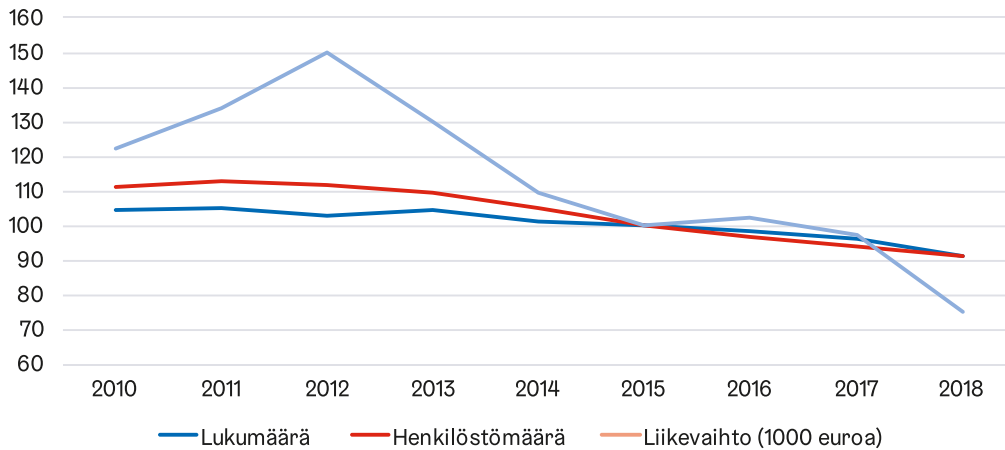
Aineisto:

Raportissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen yritys- ja rakennetilastoja sekä alueellista yritystoimintaa kuvaavia tilastoja. Tarkasteluajan kohtana on käytetty vuosien 2010–2018 välistä ajanjaksoa.

Päätulokset

- Kaupan ala on Helsingille tärkeä toimiala, sillä kaupan ala muodosti vuonna 2018 yli kymmenyksen yritysten määrästä, henkilöstömäärästä ja toimipaikkojen määrästä. Liikevaihdon osalta osuus oli yli viidennes suhteessa kaikkiin Helsingissä toimiviin yrityksiin.
- Helsingissä ja vuosina 2010–2018 kaupan alan yritysten määrä putoasi 13,1 prosenttia, henkilöstömäärä 18,1 prosenttia ja liikevaihto 38,5 prosenttia tarkasteluajanjakson aikana. Toimipaikoissa pudotusta tapahtui 9,7 prosenttia.
- Tukkukauppa oli yritysten lukumäärän ja liikevaihdon osalta suurin alatoimiala. Vähittäiskauppa oli suurin henkilöstömäärässä. Tukku-kauppa menetti osuuttaan liikevaihdossa.
- Pienet yritykset ovat vahvistaneet asemaansa entisestään kaupan alalla, sillä pienet yritykset muodostavat merkittävän osan kaupan alan yritystoiminnasta. Digitalisaatio ja verkkokaupan yleistyminen ja muut megatrendit ovat muuttaneet kaupan alan rakennetta merkittävästi.

Tukku- ja vähittäiskaupan alan yritysten lukumäärän, henkilöstömäärän ja liikevaihdon kehitys Helsingissä vuosina 2010–2018

Lähde: Tilastokeskus, Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastot

Kuviossa nähdään, miten tukku- ja vähittäiskaupan alan yritysten lukumäärä, henkilöstömäärä sekä liikevaihto ovat kehittyneet Helsingissä vuoteen 2010 nähden.

Tarkastelussa myös Suomessa tapahtunut kehitys sekä kaupan alan merkitys Helsingin elinkeinoelämälle

Kaupan alan murros ei koske ainoastaan Helsinkiä, vaan laajemmin koko Suomea. Yritysten lukumäärä, henkilöstömäärä, liikevaihto sekä toimipaikkojen lukumäärä laskivat koko maassa tarkasteluajanjakson alkuun nähden. Yritysten määrä väheni 11,3 prosenttia, henkilöstömäärä 6,5 prosenttia ja liikevaihto 2,6 prosenttia. Toimipaikkojen osalta laskua oli 7,9 prosenttia. Helsingissä lasku oli jyrkempää kuin koko maassa.

Näkemykset kehityksen suunnasta

Vaikka kaupan alan osuus on eri indikaattorien osalta vähentynyt Helsingissä ja koko maassa, tulee kaupan ala säilymään monelta osin tärkeänä toimialana. Sääntelyn muuttuessa ja kaupunkirakenteen yhä tiivistyessä, tulee vähittäiskaupan merkitys olemaan suuri erityisesti Helsingissä. Yhtä lailla kuluttajien kulutustottumukset sekä tarpeet muuttuvat jatkuvasti, mikä tulee yhä nopeammin muuttamaan kaupan alan toimialarakennetta sekä Helsingin katukuvaa monelta osin. Koronaepidemia on monelta osin vaikuttanut kaupan alan toimintaan ja tulevaisuuden näkymiin. Erityisesti erikoiskauppa, tori- ja markkinakauppa sekä kotitaloustavaroiden erikoiskauppa ovat kärsineet eniten koronaepidemian tuomista rajoituksista. Toisaalta päivittäistavarakauppa on kasvanut vakaasti koronaepidemian rajoituksista huolimatta. Samalla verkkokauppa on yleistyntynyt voimakkaasti ja tullut osaksi kaupan alan arkea. Kaupan ala ei tule heti toipumaan koronaepidemian aiheuttamista vaikutuksista, mikä heijastuu myös Helsinkiin. Moni kaupan alan toimija on siirtynyt kokonaan digitaalisiin ympäristöihin eikä välttämättä enää palaa Helsingin katukuvaan. On myös selvää, että osa koronaepidemian aiheuttamista muutoksista jää kaupan alalle pysyvästi.

Helsinki

Lue koko julkaisu [täältä](#)

Lisätietoja: Eyüp Yilmaz, p. +358 40 3344 783

Sähköposti: eyup.yilmaz@hel.fi

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot
www.hel.fi/kaupunkitieto